



Abenteuer Ausland

Madeleine in Wien

Programmanus

Jag heter Madeleine. Jag är 18 år och jag kommer från Hedemora i södra Dalarna. Men just nu bor jag ett år i Wien. Jag bor hos en värdfamilj i centrala Wien. Vi har nära till allting, med en mamma och pappa som båda jobbar som lärare och fyra värdsyskon.

- Lisi: Ich bin die Lisi, bin 10 Jahre alt, und ich spiele Flöte, Klavier. Es war sehr schön, als die Madeleine das erste Mal zu uns gekommen ist und man kann sich mit ihr sehr gut verständigen. Und manchmal macht sie auch lustige Fehler.
- Stini: Hallo, ich bin die Stini. Ich bin die älteste aus meiner Familie. Ich bin 16 Jahre alt. Und die Madeleine, geht mit mir in einer Klasse und wohnt ein Jahr bei uns zu Hause.
- Maxi: Also, ich bin Maxi. Ich bin der zweitjüngste und ich bin 13 und gehe in die 4. Klasse. Ich habe einige schwedische Wörter gelernt, wie zum Beispiel "hej då" och "mums- mums". Das ist auf Deutsch eine Schwedenbombe.
- Nanni: Ich bin die Nanni. Ich bin 15 Jahre alt und gehe in die 6. Klasse im Gymnasium. Also ich habe jetzt eine neue Schwester, so eine Extra-Schwester. Wir gehen zusammen in die Schule in der Früh immer, weil sie geht bei uns in der Schule. Mit meiner Schwester geht sie in einer Klasse.

Ungefär tio i åtta, kvart tio i åtta, går jag med Nanni till skolan.

/Atmosfär: gata/

Då går vi bara uppför vår gata, tre-fyra korsningar, det går på tre-fyra minuter. Så det är väldigt praktiskt att bo i närheten.

/Atmosfär: gata/

Jag går i en sju, den näst sista klassen. Man går åtta år i gymnasiet här.

/Atmosfär: skola/

Madeleine
+ Nanni: Ok, Tschüs. Viel Spass!

Jag tror de största skillnaderna som man märker när man är här nere det är ändå i skolan. Bara när man kom in i klassrummet första dagen så hängde det ett kors på ena sidan av väggen.

Vad som också är annorlunda och väldigt skönt är att vi nästan alltid är i samma klassrum. Det är inte eleverna som förflyttar sig utan det är lärarna som går runt.

/Atmosfär: klassrum/



Lehererin: Gut, dann hätte ich ganz gerne, dass die Stini in ganz wenigen Sätzen umreißt, was die Problematik in diesem Stück angesprochen wird ...

Jag tyckte det var så kul i början att eleverna springer nästan omkring som små slavar för lärarna och suddade tavlorna åt de. Och man får inte säga "du" till lärarna utan här på gymnasiet då tilltalar man dem som *Herr und Frau Professor*.

Lärarna säger naturligtvis "du" till oss. Och det finns de som säger *Leute*. Men det som jag blev väldigt uppmärksam på var när våran tysklärare sa *Kinder* till oss. Om någon skulle säga *Kinder* till en klass med 17-åringar i Sverige, då skulle 17-åringarna göra revolt.

/Atmosfär: klassrum/

Lehrerin: Dann wollt ich euch noch die Noten sagen. Wollt ihr es wissen oder warten wir bis Freitag?...

Och det här med betygen och det vi kallar betygssnack i Sverige, när man smyger ut med läraren i Sverige, det gör de väldigt annorlunda här. Jag blev oerhört förvånad efter första matteprovet som de hade, då läraren tog upp sin lilla bok och började läsa högt vad alla hade fått. Betygen går från 1-5. Och fem det är icke godkänd

/Atmosfär: klassrum/

Lehrerin: Bert die Drei, Stini drei, Gregor vier, Viky hm ...

Och det är liksom ingen som verkar ta illa upp när läraren säger att du får det och det betyget.

Lehrerin: Du hast die Schularbeit auf nicht genügend und Hausübungen sind auch nicht wirklich berauschend.

Men man undrar ju ändå hur de kände sig.

/Atmosfär: religionsundervisning, sång/

Lehrer: Hallelu, Hallelu, Hallelu, Halleluja, preiset den Gott ...

Det som var den största skillnaden, det var att komma ner här och ha religionsundervisning. Religionsundervisningen är uppdelad i katolsk, protestantisk eller så har man etik. Och etik det är ungefär som den religionsundervisningen som vi har i Sverige. Och eftersom min värdfamilj är katoliker så går jag i katolsk religionsundervisning. Och då får vi naturligtvis stå upp och så gör vi korstecknet och så delar vår lärare ut psalmböcker skulle vi kunna säga och så sjunger vi en sång och så ber han. Han improviserar alltid någon bön inför varje lektion.

/Atmosfär: religionsundervisning, bön/

Lehrer: Im Namen des Vaters und des Sohens und des Heiligen Geistes, Amen.

Skoldagen är rätt så kort jämfört med i Sverige. Den slutar redan mellan ett och två. Så då kommer vi hem direkt efteråt och då äter vi lunch. För i skolan serveras ingen lunch. Och det är mamman som gör i ordning den. Hon slutar också tidigt eftersom hon jobbar som lärare.



Nanni: Ja, wir essen auch österreichische Spezialitäten. Und da essen wir zum Beispiel Semmelknödel oder Apfelstrudel. Und Apfelstrudel ist... mmmmm!
Und Kaiserschmarren haben wir auch und die Madeleine mag sie auch gerne. Kaiserschmarren das schmeckt ihr sehr gut, aber die Semmelknödel, die mag sie nicht.

Vi äter inte så österrikiskt som man kanske skulle kunna tro. Men jag har ju fått pröva på olika sorters *Knödel* och *Kaiserschmarren* och *Palatschinken*. Jag har alltid provat allting även om det inte alltid är så gott. T ex *Knödel* det är ingen höjdare. Det kan jag inte rekommendera.

Palatschinken det säger de i Österrike till *Pfannkuchen*, så det är alltså som våra pannkakor. Och så finns det sönderklippta pannkakor. Dem kallar de för *Kaiserschmarren* och de är lite sötare och gjorda med *Schnee*, som det heter här, vispad äggvita med karamelliserat socker till. Och när vi sitter och äter då brukar vi prata om vad vi har gjort, hur dagen var i skolan, vad vi ska göra härnäst och vad som händer i helgen.

Stini: Die Madeleine spricht sehr gut Deutsch und ich glaube nicht, dass es ihr sehr schwer gefallen ist uns zu verstehen. Vielleicht am Anfang, als wir ein bisschen schnell gesprochen haben. Oder wenn einige Wörter in Dialekt waren, dann hat es ihr ein bisschen verwirrt. Aber wenn sie spricht versteht man sie sehr gut und sie versteht uns auch sehr gut.

Mina värdsyskon frågar ofta: Är du så här i Sverige också, och då måste jag säga att jag är mer högljudd i Sverige. Min mamma i Sverige säger: prata lite tystare. Du är ingen högtalare. Vad som är lite kul att när jag pratar tyska så pratar jag mycket tystare. Det har bara blivit så. Jag försöker prata tystare för jag tänker då märker de inte alla mina fel. Men då hör de inte vad jag säger och då måste jag säga det en gång till på ett annat sätt. Så det är lite irriterande men lite kul också.

/Atmosfär. Tunnelbanan/

Och jag brukar ofta gå ut och promenera. Jag tror de tycker jag är lite konstig som alltid är ute och promenerar. Men det är väldigt annorlunda här mot lilla Hedemora, där jag kommer ifrån. Det är väldigt mycket mer att se på här.

/Atmosfär: Innerstan/

Vad som är kul när man är ute och går här i innerstan det är att man alltid måste se upp när det kommer häst och vagn. Tycker det är kul att se på människorna för det finns så mycket olika. Alltifrån ungdomar till gamla damer i pälskappor, det tycker jag är kul. Ibland ser man också en och annan man med tyrolerhatt och det tycker jag är roligt. Vad jag också lagt märke till här är att det finns mycket fler människor som sitter och tigger på gatorna än vad man ser i Sverige, än vad det är i Stockholm.

Och Mozart honom ser man överallt. Honom har man verkligen gjort pengar på. Det senaste jag såg det var en vetebulle som var formad efter hans frisyra – Mozarts fläta. Och sen är det Mozartmjölk och Mozartyoghurt. Och Mozartkugeln så klart.

/Musik/



På onsdagarna då går jag alltid till dansskolan. Och det är väldigt vanligt att man gör det här i Österrike. De tittar konstigt på en när man inte gör det. Och det var i början när jag kom så frågade pappan: "Ska du gå till dansskolan?" Nej, nej. Jag väntar lite med det och jag ville verkligen inte gå till den där dansskolan, men nu har jag i alla fall börjat där. Och det är faktiskt roligt.

Madeleines
kompis +

Madeleine: Ja, i dag är det lördag...nej, det är det inte. Det är *Mittwoch* – vad heter det – onsdag... Gud, vad dumt! Och vi är på dansskola. Och det är foxtrott, wienervals, salza, boogiewoogie... ett världsdansprogram som de lär ut... Jag det tror jag! Men det är kul i alla fall. Det är en lätt stämning här, man får nya vänner, tror jag i alla fall.

Berthold: Ich glaube Tanzen i Österreich ist sehr populär. Es gibt dort sehr viele Tanzschulen und ich gehe selber ... Seit vier Wochen gehe ich selber in die Tanzschule. Es macht mir sehr großen Spaß. Es werden halt alle möglichen Tänze ausprobiert und einstudiert.

Man slås ju alltid av skillnaden när man kommer till ett nytt land. Det som jag tycker väldigt mycket om är att allting är mycket enklare här. Man kan t.ex bjuda hem folk bara över ett glas vin. Man behöver inte krångla till det.

En stor skillnad också är att vi går i kyrkan varje söndag. Och det är väldigt speciellt för det har jag nästan aldrig gjort i Sverige. Eftersom det är katolskt...man går ju till kyrkan, man går alltid till kyrkan. Enda ursäkten är att man är döende och då ska man nog egentligen också gå till kyrkan.

Den negativa skillanden är att jag tycker mammorna verkar göra mycket mer här, ta på sig mycket mer att göra. Så är det i alla fall om jag jämför familjen i Sverige och familjen här. Här är det liksom helt ok att säga: Mamma ett glas, mamma en tallrik. Om jag skulle säag det hemma då skulle jag nog bli korsfäst. Barnen gör inte mycket och pappan här i familjen gör inte heller speciellt mycket. Han gör det mamman säger till att han ska göra. Jag har sett honom diska en gång och sen brukar han handla.

Man lär sig att man kan klara sig när man åker ut och man ser på ett annat sätt på Sverige. Man jämför hur gör man en sak här och hur gör man i Sverige. Och kanske är det bättre som vi gör det här nere i Österrike och så tar man med sig det hem.

Nanni: Jetzt bleibt die Madeleine ein Jahr bei uns. Und ich finde das sehr mutig. Ich würde nicht ein Jahr von zu Hause sein. Ich fahre drei Wochen nach Frankreich, ich freue mich darauf, aber ich möchte nicht viel länger fahren, weil zu lange weg sein ... ich weiß nicht so ... Aber ich finde es trotzdem sehr schön, dass sie da ist, weil es interessant ist, wenn man etwas Neues über ein anders Land lernt, über andere Sitten ...

När jag kommer hem kommer jag verkligen att sakna familjen och kommer verkligen att sakna storstaden. Hedemora var litet redan innan jag åkte och det kommer att vara ännu mindre när jag kommer tillbaka, så jag undra hur jag ska klara mig. Jag kommer säkert springa omkring på gatorna och leta efter hållplatsen till *Straßenbahn*.